

Anti-pest protocol 2023-2024

Josephschool

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding	3
	Pesten	3
3.	Vooraf ingevulde voorwaarden	4
	Informatie	4
	Grondwet	4
4.	Op welke manier?	5
	Directe curatieve aanpak	5
	De niet-confronterende methode.....	5
	De confronterende methode	6
5.	Hulp aan	6
	Hulp aan het gepeste kind	6
	Hulp aan de pester	6
	Hulp aan de zwijgende middengroep	7
	Hulp aan de ouders	7
	Hulp aan de leerkracht	8
6.	Vertrouwenspersoon-klachtencommissie	8
7.	Racisme/discriminatie	8
8.	Lichamelijk geweld	9
	In de relatie leerkracht-leerling	9
	In de relatie overige volwassenen-leerling op school	9
	In de relatie leerling-leerling	9

2. Inleiding

Op de Josephschool vinden wij het belangrijk dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en actieve mensen. Om dit te bereiken wordt er samen gewerkt, zowel met leeftijdsgenoten als met leerlingen van andere klassen. Onze leerlingen leren vanaf de start van hun schoolloopbaan dat er verschillen zijn tussen mensen en dat acceptatie en respect een gewone zaak is. Daarbij willen we dat alle aspecten van de persoonlijkheid, via de aangeboden methode de Vreedzame School voor sociaal emotionele ontwikkeling op evenwichtige wijze, worden ontwikkeld.

Dit alles past bij de Katholieke identiteit van onze school.

We zorgen voor een vertrouwde sfeer in en rond de school en wij kennen al onze leerlingen en hun ouders. In onze school word je als leerling gezien en gekend.

Met positieve gedragsregels en het zorgvuldig begeleiden en volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen zorgen wij ervoor dat onze leerlingen kunnen leren op een plek waar ze zich vertrouwd en fijn voelen.

Als in voldoende mate is voldaan aan de behoefte aan relatie ("anderen waarderen mij en willen met mij omgaan"), aan de behoefte aan autonomie ('ik kan het zelf, hoewel niet altijd alleen') en aan de behoefte aan competentie ('ik geloof en heb plezier in mijn eigen kunnen') is er welbevinden, motivatie, inzet en zin in leren." (Stevens, 2012)*

** Stevens 2012 Prof. dr. Luc Stevens is oprichter van stichting NIVOZ: Het Nederlands Instituut voor Onderwijs en Opvoedingszaken,*

Pesten

Pesten op school is een ingewikkeld probleem, dat serieus moet worden aangepakt. Een eerste vereiste daartoe is dat alle betrokkenen, leerkrachten, ouders en leerlingen, pesten als een bedreiging zien en daarom bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden.

Wij willen bij de aanpak van pesten op school uitgaan van de zogenoemde vijf sporen aanpak.

Deze bestaat uit:

- hulp aan het gepeste kind;
- hulp aan de pester;
- hulp aan de zwijgende middengroep;
- hulp aan de ouders.
- hulp aan de leerkracht;

3. Vooraf ingevulde voorwaarden

Informatie

Door mondelinge en schriftelijke *informatie* worden betrokkenen op de hoogte gebracht van het probleem. Wat is pesten (≠ plagen)? Wat zijn de mogelijke gevolgen daarvan? Hoe vaak komt het voor? Achtergrond informatie voor de leerkrachten kan men vinden in de orthotheek.

Zowel de school als geheel als iedere leerkracht afzonderlijk probeert pesten te voorkomen.

Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot verantwoordelijke en actieve mensen. Om dit te bereiken wordt er samen gewerkt, zowel met leeftijdsgenoten als met leerlingen van andere klassen.

Onze leerlingen leren vanaf de start van hun schoolloopbaan dat er verschillen zijn tussen mensen en dat acceptatie en respect een gewone zaak is. Daarbij willen we dat alle aspecten van de persoonlijkheid, via de aangeboden methode de Vreedzame School voor sociaal emotionele ontwikkeling op evenwichtige wijze, worden ontwikkeld.

Het programma de Vreedzame School is preventief van aard. Het zorgt voor een sociaal en moreel klimaat in onze school dat preventief werkt ten aanzien van anti-sociaal gedrag, zoals pesten en buitensluiten.

Op het niveau van de leerlingen streeft de school ernaar om kinderen te leren: op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen; constructief conflicten op te lossen; verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap; een open houding aan te nemen tegenover verschillen tussen mensen; volgens welke principes onze democratische samenleving is ingericht.

De Vreedzame School is door de commissie Anti-pestprogramma's één van de goedgekeurde interventies.

Op teamniveau bestaat de preventieve aanpak verder uit:

- Leerlingen duidelijk maken dat signaleren van pesten doorgegeven moet worden.
- Teamleden noemen leerlingen niet met een bijnaam.
- Teamleden maken geen opmerkingen over kleding en/of uiterlijk die als kwetsend ervaren kunnen worden.

Grondwet

- Er is één grondregel: op de Josephschool: Respecteer elkaar, laat dit zien
 - in je gedrag
 - in je houding
 - in horen in je taalgebruik

Vanuit deze grondregel stellen leerkrachten aan het begin van ieder schooljaar met de leerlingen gedragsregels op.

Deze gedragsregels hangen we in de klas op. Daarnaast leren we de 1-2-3 regel

..1. Zeg: "Ik vind het niet fijn, ik wil dat je ermee ophoudt"

- ..2. Loop weg van de situatie
- ..3. Ga naar een leerkracht en vertel wat er gebeurd is
Samen zien de leerkracht en de leerlingen toe op de naleving daarvan.

Van elke leerkracht wordt verwacht, dat hij/zij werkt aan positieve groepvorming (De Vreedzame School):

- respect voor elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden;
- samenwerken, elkaar helpen;
- respect voor elkaars spullen;
- niemand buitensluiten;
- naar elkaar luisteren bij beurten, spreekbeurten;
- ruzies uitpraten, goed maken, en dergelijke

Signaleren

Van iedere leerkracht verwachten we, dat hij pesten kan signaleren en tot actie over gaat.

Pestgedrag van leerlingen wordt in het team besproken.

Stelling nemen

De leerkracht neemt duidelijk stelling. Indien de leerkracht onomstotelijk pesten heeft gesignaleerd, geeft hij duidelijk en ondubbelzinnig aan, dat hij dergelijk gedrag verafschuwt en afkeurt. Hij probeert zicht te krijgen op de oorzaak, de omvang van het pestgedrag en de mogelijke gevolgen voor het slachtoffer. Hij probeert het empathisch vermogen van de pester en de zwijgende middengroep te vergroten.

4. Op welke manier?

Directe curatieve aanpak

Wanneer het pesten, ondanks alle inspanningen, doorgaat of opnieuw de kop opsteekt, gaat de school, resp. de leerkracht over tot een directe curatieve aanpak.

De directe, curatieve aanpak bestaat uit twee methoden:

- a de niet-confronterende methode;
- b de confronterende methode.

De niet-confronterende methode

Deze methode wordt toegepast als de leerkracht vermoedt dat er sprake is van 'onderhuids' pesten.

- Hij schakelt collega's in om vermoedens te versterken.
- Ondertussen kan de leerkracht een algemeen probleem aan de orde stellen om zo bij het probleem in de klas te komen (ook om een eerste 'signaal' af te geven). Mogelijke onderwerpen: oorlog-vrede, gevoel van overwinnaars en

overwonnenen, mensenrechten, rechten van het kind, machtsmisbruik in het algemeen, kindermishandeling door volwassenen, en dergelijke.

- Praten over buitensluiten in het algemeen en buitensluiten in de klas.
- Wachten op een moment dat de leerkracht of een collega het daadwerkelijk ziet en dan duidelijk stelling nemen.

De confronterende methode

Deze methode past de leerkracht toe als een leerling aantoonbaar lichamelijk of geestelijk wordt mishandeld.

- De leerkracht neemt eerst duidelijk stelling.
- De leerkracht voert met de klas een gesprek over pesten in het algemeen en spreekt met de leerlingen nadere regels af.
- Behandelt het probleem bijvoorbeeld met de pestmap, of tijdens een bepaalde les, toont een video of voert een gesprek over de gevoelens van een gepest kind en/of de ouders van dit kind.

5. Hulp aan

Hulp aan het gepeste kind

Kinderen die voortdurend worden gepest, reageren meestal door passief gedrag of ze gaan uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd' als reactie op het gepest worden. En 'aangeleerd' gedrag kan weer 'afgeleerd' worden. Vaak verdwijnt bepaald afwijkend gedrag als het pesten is gestopt. Toch kunnen vormen van afwijkend gedrag ook langdurig aanwezig blijven. Vormen van afwijkend gedrag kunnen zelfs aanleiding zijn tot pesten.

De leerkracht probeert leerlingen begrip en respect bij te brengen voor ieders eigenheid.

De leerkracht probeert de aanleiding tot pestgedrag bespreekbaar te maken. Denk aan het bekende Nike- of Zeeman-image.

Bij ernstige gevolgen van pesten probeert de leerkracht samen met de ouders het gepeste kind zijn/haar gevoel voor eigenwaarde terug te laten vinden. Zonodig wordt hierbij hulp van professionele instellingen ingeschakeld. (via IB'er)

Hulp aan de pester

De leerkracht kan gebruikmaken van hulp door IB'er en anderen.

Een straffend gesprek: kort, leerling heeft zich niet aan de klassenregels gehouden en verdient dus straf. De straf dient een relatie te hebben met het pestgedrag.

De leerkracht voert een probleemoplossend gesprek, waarin hij de oorzaak van het pestgedrag probeert bloot te leggen. Mogelijke oorzaken:

- vroeger zelf gepest;

- gebrek aan aandacht van de ouders;
- vaak lichamelijk gestraft;
- reactie op smaak-, geur- of kleurstoffen;
- niet gecorrigeerd worden bij agressief gedrag;
- slecht voorbeeld van ouders, leerkrachten of andere volwassenen;
- gedrag als gevolg van tv-geweld.

Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht de *gevoeligheid* van de pester voor wat hij het gepeste kind heeft aangedaan te vergroten.

De leerkracht maakt afspraken met de pester over gedragsveranderingen. Aan het eind van de week komt de naleving ter sprake.

De leerkracht kan een rollenspel laten spelen, waarbij de pester ervaart hoe het is om buitengesloten te worden.

Als het bovenstaande niet helpt wordt een gesprek met de ouders aangegaan. De leerkracht vraagt hun medewerking om aan het pestprobleem een einde te kunnen maken. Dit gesprek met de ouders wordt pas nu gehouden omdat de meeste kinderen hun gedrag snel aanpassen als het pesten in een vroeg stadium wordt aangepakt.

Soms is dit zelfs nodig om de pester te beschermen tegen mogelijk al te rigoureuze (lichamelijk) straffen door de ouders.

Als het pestgedrag blijft voortduren, wordt hulp van buitenaf ingeschakeld voor b.v. sociaalvaardigheidstraining. (via IB'er).

Weigeren ouders en blijft de pester volharden in zijn gedrag, dan wordt overgegaan tot schorsing, eventueel gevolgd door verwijdering van school.

Hulp aan de zwijgende middengroep

In de klas is er naast de pesters en de zondebok een tussengroep. Deze groep bestaat uit kinderen die af en toe ook mee pesten of kinderen die zich meestal afzijdig houden. De kinderen uit de tussengroep blijken meestal zorgen te hebben over de situatie in de klas. Zorgen dat zij ook gepest zullen worden en zorgen om de zondebok.

Deze groep kinderen help je door het probleem open in de groep te bespreken. Voor hen is het ook heel belangrijk dat het pesten in de groep gaat stoppen.

Hulp aan de ouders

Voor alle ouders is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten.

Ouders van de zondebok moeten weten dat zij niet als zeurpieten beschouwd worden als zij komen klagen over het pesten. Hun klacht mag geen negatieve gevolgen hebben voor het kind.

Ouders van pesters moeten op de hoogte zijn van wat er in de klas met hun kind gebeurt. Zij moeten weten dat hun kind gedrag vertoont, waarover zij zich ernstig zorgen moeten maken.

Ouders van de tussengroep moeten zich bij de leerkracht kunnen melden indien zij van hun kind horen dat er stelselmatig gepest wordt. De ouders moeten van tevoren weten, dat zij niet als bemoeizuchtig bestempeld zullen worden.

Hulp aan de leerkracht

De leerkracht staat niet alleen: hij kan de zorgbreedteprocedure volgen, waarbij hij een beroep kan doen op de IB'er, de BoCo of een leerlingbespreking in het team.

Het team is in zijn geheel verantwoordelijk voor het welzijn van alle leerlingen.

6. Vertrouwenspersoon-klachtencommissie

De vertrouwenspersonen van onze school zullen indien nodig de betrokken partijen op hun verzoek bijstaan.

Indien de ouders van het gepeste kind vinden dat de leerkracht, resp. de school onvoldoende of onjuist heeft gehandeld, of indien naar de mening van de ouders niet het gewenste resultaat is bereikt, kunnen zij een klacht indienen bij de klachtencommissie. Ook leerkrachten hebben uiteraard de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de klachtencommissie als zij menen dat er onvoldoende of onjuist is gehandeld.

7. Racisme/discriminatie

Wij leven in een multiculturele samenleving. Dit houdt in dat verschillende groepen in onze samenleving hun eigen volkscultuur hebben. Iedere groep heeft zijn eigen aard: huidskleur, levensovertuiging, volksgewoonten zoals kleding en voedsel, enzovoort.

Behalve de reeds gevestigde groepen kent ons land ook veel vluchtelingen en asielzoekers.

Ook onze schoolbevolking is voor een deel multicultureel. Dat vraagt van alle bij de school betrokkenen extra inzet en aandacht voor een goed pedagogisch klimaat voor alle leerlingen.

Daarom wordt van alle leerkrachten het volgende verwacht:

- De leerkracht behandelt alle leerlingen en hun ouders gelijkwaardig.
- Hij bezigt geen racistische en/of discriminerende taal.
- Hij draagt er zorg voor dat er in zijn lokaal geen racistische of discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in schoolkrant, te gebruiken boeken en dergelijke.
- De leerkracht ziet erop toe dat leerlingen en ouders ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag (binnen de school).

- Leerlingen die tijdens het buiten spelen betrappt worden op racistische of discriminerende taal en of gedragingen worden daarop door de leerkracht aangesproken.
- De behandeling van gesignaleerde racistische/discriminerende taal en/of gedragingen gebeurt in overeenstemming met de procedure, zoals die is beschreven bij pesten: zowel preventief als curatief.
- De leerkracht neemt duidelijk afstand van racistische en/of discriminerend gedrag van collega's, ouders en andere volwassenen binnen de school. Bij signalering van dit gedrag wordt hier melding van gemaakt bij de directie.

8. Lichamelijk geweld

Bij dit onderwerp hanteren we de volgende regel: binnen de 'schoolpoorten' wordt iedere vorm van lichamelijk geweld, zowel door volwassenen als door kinderen, voorkomen en niet getolereerd.

In de relatie leerkracht-leerling

- De leerkracht vermijdt lichamelijk geweld als straf.
- Bij overtreding van bovenstaande regel door een emotionele reactie deelt de leerkracht dit mee aan het directielid dat belast is met personele zaken.
- Bij overtreding neemt de leerkracht zo snel mogelijk contact op met de ouders om het gebeurde te melden en uit te leggen.
- Eventueel kan de klachtenregeling in werking treden.

In de relatie overige volwassenen-leerling op school

- Bij lichamelijk geweld door een volwassen persoon – niet zijnde een leerkracht – toegebracht aan een leerling, wordt dit gemeld bij de directeur en/of de vertrouwenscontactpersoon.
- Eventueel kan de klachtenregeling in werking treden.

In de relatie leerling-leerling

- Zie preventieve en curatieve aanpak bij pesten.